

**Kunst (beeldende vormgeving/dans/drama/muziek/algemeen) - vwo:
vakspecifieke informatie centraal examen 2017**

Deze informatie is gelijktijdig met de Septembermededeling van het College voor Toetsen en Examens (het CvTE) (zie Examenblad.nl) bekendgemaakt.

Veranderingen t.o.v. 2016 zijn geel gemarkeerd.

Examenstof:	zie syllabus 2017
Syllabus:	wijkt af van syllabus 2016. Wijzigingen ten opzichte van de syllabus 2016 zijn geel gemarkeerd.
Nadere informatie:	Vanaf 2010 hebben de vakken kunst (beeldende vormgeving/dans/drama/muziek/algemeen) vwo een centraal examen. Dit centraal examen is voor al deze vakken hetzelfde en heeft mede daarom ook een eigen naam gekregen: kunst (algemeen). Kunst (algemeen) kan bovendien ook als vak met uitsluitend een centraal examen worden gekozen. Bij de afname van het centrale examen kunst (beeldende vormgeving/dans/drama/muziek/algemeen) wordt de computer gebruikt. <i>Centraal examen in Autoplay:</i> In 2017 wordt het examen alleen in Autoplay aangeboden. Bij deze afnamevorm met Autoplay fungeert de computer als multimediaal middel voor het presenteren van het examen. Zowel de opgaven als de bronnen worden digitaal aangeboden. Ter ondersteuning van de examinatoren ontvangen scholen voor dit examen vijf cd-roms per examen. De examenkandidaten antwoorden op papier, ook de correctie gaat zoals bij papieren examens gebruikelijk. Nalezen van de opgaven van de centrale examens na afname is mogelijk op www.cito.nl, waar een document met screendumps van het examen is in te zien. Net als bij de meeste andere schriftelijke centrale examens het geval is, worden de centrale examens kunst (beeldende vormgeving/dans/drama/muziek/algemeen) havo en vwo 2017 na de afname integraal gepubliceerd op www.examenblad.nl en www.cito.nl. De opgaven en bronnen in Autoplay worden als zipbestand gepubliceerd. Voor deze examenvorm is een gedegen voorbereiding van groot belang. Daarom ontvangen alle scholen met examenkandidaten kunst (beeldende vormgeving/dans/drama/muziek/algemeen) in januari 2017 een informatieve mailing met verwijzing naar een handleiding en voorbeeldexamen op http://centraalexamen.cito.nl. <i>Wachtwoord</i> Bij de examens 2017 het starten van de examens naar een wachtwoord gevraagd. Iedere school met examenkandidaten voor één of meerdere kunstexamens in Autoplay ontvangt in april 2017 van Cito een brief met de wachtwoorden per centraal examen voor het eerste tijdvak. Scholen met kandidaten voor het tweede tijdvak kunst (beeldende vormgeving, dans, drama, muziek, algemeen) havo en/of vwo ontvangen een brief met wachtwoord per examen begin juni 2017. Zie voor ontvangstdata van de brieven de activiteitenplanning bij deze septembermededeling. Activiteitenplanning centrale examens en rekentoets VO 2017

	<i>Kort voor de afname</i> De cd-rom mag één werkdag voor de examenafname uit de verpakking worden gehaald. Voor een probleemloze afname dient de inhoud van de cd-rom te worden gekopieerd naar de harde schijf van de werkcomputer. Het afnemen/afspelen van de examens met thin-clients wordt ontraden. De school blijft verantwoordelijk voor de geheimhouding van het examenmateriaal en dient minimaal de volgende maatregelen in acht te nemen: - Afsluiten van het lokaal waarin de computers staan, waarop de examens gekopieerd zijn. - Er zorg voor dragen dat toegang tot de examenbestanden niet mogelijk is. <i>Systeemeisen Autoplay</i> Zie het overzicht op de website van Cito. <i>Bekijk ook de informatiebrochure 'De nieuwe kunstvakken in de vernieuwde tweede fase'¹ op Examenblad.nl.</i> <i>Kandidaten met een visuele of auditieve beperking</i> Het brede centraal examen van de vakken kunst (beeldend/dans/drama/muziek/algemeen) is door zijn multimediale karakter niet goed maakbaar voor kandidaten met een visuele of auditieve beperking. Scholen kunnen kandidaten melden via het speciale formulier voor examens voor kandidaten met een visuele of auditieve beperking (zie ook de toelichting van DUO/Examendiensten bij het formulier voor bestelling examens). Aan de school wordt dan een gecommiteerde van de staatsexamencommissie toegewezen die samen met de eigen docent een vervangend semi-mondeling examen maakt. De school kan overwegen of het haalbaar en gewenst is om een kandidaat met een visuele of auditieve beperking in plaats van kunst (beeldend/dans/drama/muziek/algemeen) examen af te laten leggen in één van de 'oude' kunstvakken. <i>Zie ook de informatiebrochure over de nieuwe kunstvakken op Examenblad.nl via link onderaan.</i> <i>Kandidaten met een leesbeperking</i> Bij de examens kunst (beeldende vormgeving/dans/drama/muziek/algemeen) in Autoplay wordt standaard spraak geleverd (computerspraak), dus in het examen voor alle kandidaten. De school mag alle kandidaten toestaan van deze voorziening gebruik te maken; voor kandidaten zonder leesbeperking biedt audio geen (oneigenlijk) voordeel. <i>Zie ook de informatiebrochure 'De nieuwe kunstvakken in de vernieuwde tweede fase' op Examenblad.nl.</i>
Informatie try-out in Facet	Het CvTE is voornemens om de centrale examens kunst havo en vwo in de toekomst in de examensoftware Facet aan te bieden. Hierbij worden dan net als in Autoplay de vragen en bronnen op scherm getoond, en zullen de examenkandidaten hun antwoorden op papier schrijven. Voor de correctie kunnen de docenten het examen raadplegen in de oefenomgeving van Facet (oefenen.facet.onl). Voor het vervangen van de software Autoplay door Facet zijn

¹ <https://www.examenblad.nl/document/informatiebrochure-kunstvakken-h-v>

	verschillende redenen. Zo kan de software Autoplay niet op Mac en Linux worden gebruikt, terwijl dit bij Facet geen probleem vormt. Ook correctoren lopen bij Autoplay tegen dit probleem aan bij het raadplegen van het examen voor correctie. Daarnaast is de keuze voor één examensysteem beter voor de beheersbaarheid en organisatielast voor zowel de examenmakers als de scholen. <i>Try-out in Facet</i> In januari en februari 2017 vindt een try-out plaats met het examen kunst vwo in Facet. Het doel van deze try-out is om te onderzoeken hoe het examen in Facet bevalt voor zowel de kandidaten als de correctoren. Voor deze try-out wordt een examen uit 2016 gebruikt, dat ingezet kan worden in de voorbereiding op het echte examen. <i>Meedoen met de try-out?</i> Als u mee wilt doen aan deze try-out, vragen wij van u het volgende: - Neem bij één klas het examen af met behulp van Facet. - Corrigeer minstens de eerste vijf vragen van dit examen. De corrector kan hierbij het examen inzien op de oefenomgeving van Facet (oefenen.facet.onl). - Laat de leerlingen en de corrector een enquête invullen. Scholen kunnen zich aanmelden voor de try-out door voor 1 december te mailen naar Loes Vegter via computerexamens@hetcvte.nl en in het bericht aan te geven dat zij graag meedoen aan de try-out kunst (algemeen) vwo.
Correctievoorschrift:	<i>Status: regelgeving</i> Het CvTE heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift. Als de corrector van mening is dat het correctievoorschrift een onvolkomenheid bevat, neemt hij contact op met het Examenloket (examenloket@duo.nl). <i>Aanvullingen</i> Een aanvulling op een correctievoorschrift (cv) is bedoeld als verduidelijking. Het gaat in het overgrote deel van de aanvullingen niet om fouten. Het is een hulp bij de onderlinge communicatie tussen de eerste en tweede corrector, en vaak voortkomend uit de examenbesprekingen. Incidenteel wordt het middel van de aanvulling gebruikt om te melden dat een vraag geneutraliseerd wordt. Zie voor meer informatie paragraaf 9.4 van de Septembermededeling. <i>Examens nakijken: streng, soepel of precies goed?</i> Als bijlage bij deze Septembermededeling is een artikel opgenomen dat ingaat op de taak van docent als examiner (corrector). Dit artikel is in deze vorm eerder gepubliceerd op www.hetcvte.nl.

Bijlage:

Examens nakijken: streng, soepel of precies goed?

Marieke Wensing

Voor sommige docenten wordt het de eerste keer, velen deden het al vaker, maar het blijft spannend om straks de centrale eindexamens te moeten nakijken. Het is niet alleen een indirecte test of je je leerlingen goed genoeg hebt voorbereid, maar ook en vooral moet je zorgen dat er resultaten uitkomen die zowel je vak alsook de kandidaten recht doen.

Dat nakijken is nog niet zo eenvoudig. De centrale eindexamens kunst en de examens in de beeldende vakken bestaan bijna helemaal uit open vragen met antwoorden die nogal eens 'de volgende strekking' moeten hebben. Dat komt doordat vaak naar inzichten wordt gevraagd of doordat interpretaties of verklaringen moeten worden gegeven. Op de examenbesprekingen voor docenten is er dan ook veel discussie over het al dan niet goed mogen rekenen van alternatieve antwoorden of nuances die niet in het correctievoorschrift (cv) zijn opgenomen. De meest geuite kritiek op deze examens is al jarenlang dat 'het antwoordmodel niet volledig' zou zijn.

Het is natuurlijk altijd mogelijk dat er goede antwoorden bestaan die de examenmakers over het hoofd hebben gezien. Maar veel alternatieven die in eerste instantie juist lijken, zijn dat niet en zijn daarom dan ook niet in het cv opgenomen. Als gevreesd wordt dat een bepaald fout antwoord massaal wordt gegeven, wordt soms expliciet vermeld dat voor dat antwoord géén scorepunt mag worden toegekend. Het is echter ondoenlijk om bij elke vraag alle voordehand liggende foute antwoorden op te nemen. De examenmakers beperken zich dus tot de juiste antwoorden met een enkele keer een 'nul-punten-antwoord'. Toch zijn er nog allerlei nuances mogelijk. Kandidaten geven namelijk niet altijd letterlijk het antwoord dat in het cv staat. Dat kan bijvoorbeeld komen doordat het gewenste antwoord in het officiële vakjargon staat, zodat u als docent precies begrijpt wat wordt bedoeld. Uiteraard streven we ernaar om zo exact en helder mogelijk te formuleren, met de kandidaat en het niveau in gedachten. Maar toch zullen docenten altijd moeten wegen in hoeverre de antwoorden van hun leerlingen overeenkomen met het correctiemodel. En in hoeverre de kandidaat duidelijk maakt dat de kwestie goed begrepen is, ook al staat het er misschien wat onhandig.

Dat wegen is vooral voor beginnende docenten moeilijk. Niemand wil zijn leerlingen tekort doen, maar het vak moet goed getoetst worden en de ene kandidaat weet of begrijpt gewoon meer dan de andere. Wat is eerlijk? Hoe objectief kan een docent zijn? Nu houdt de ene docent zich strenger en letterlijker aan het cv dan de ander en zo is het denkbaar dat een kandidaat voor dezelfde antwoorden bij de ene examinator een hoger cijfer krijgt dan bij een ander. Het systeem van de tweede correctie moet dit helpen voorkomen, maar het is de vraag of daarmee alle problemen worden opgelost.

De 'eigen' docent moet nog steeds wegen en zorgen dat hij dat eerlijk doet. Doe je de onhandig formulerende kandidaat die het toch goed begrepen heeft tekort en ben je dus te streng? Of kijk je structureel (te) soepel na en ken je bij twijfelachtige antwoorden eerder wel dan niet een punt toe? En wat betekent het als je dat doet? Het gevolg van (te) soepel nakijken is dat je in zekere zin de 'goede' kandidaten tekort doet. Als de zwakkeren meer punten krijgen dan ze verdienen, komen ze met hun cijfer dichterbij de buurt van degenen die het echt goed begrijpen. De spreiding wordt kleiner. De betere kandidaat kan immers niet méér dan de maximumscore voor een antwoord behalen en profiteert dus minder van de 'soepele' docent.

Een toets moet betrouwbaar, valide en van het juiste niveau zijn. Maar een toets moet ook zo goed mogelijk discrimineren tussen betere en zwakkere kandidaten. De 'soepele' docent discrimineert minder dan een 'strengere' docent. Als bijvoorbeeld leerling A, B en C respectievelijk een 4, 6 en 8 waard zijn (gemiddeld 6, spreiding 2), komen zij bij een soepel nakijkende docent bij wijze van spreken uit op 5, 6.5 en 8. Het gemiddelde cijfer stijgt en de spreiding, de discriminatie wordt kleiner. Krijgt die 8 er niets bij? Waarschijnlijk niet of nauwelijks. De betere leerling geeft meestal niet zoveel twijfelachtige antwoorden en er valt dan ook minder te wikken en te wegen.

Stel dat ineens op grote schaal het havo-examen veel soepeler zou worden nagekeken. Dan zou het totale gemiddelde cijfer natuurlijk stijgen en het percentage onvoldoendes dalen. Bij de landelijke normering wordt dan geconcludeerd dat het examen te gemakkelijk was in vergelijking met voorgaande jaren en met het zogenaamde referentie-examen. De norm (de N-term) wordt dus aangepast. Het is niet aannemelijk dat de hele havo-populatie ineens veel intelligenter is geworden. Dus de N-term zal dalen om de

resultaten van het 'te gemakkelijke' examen alsnog te corrigeren. De cijfers van alle kandidaten pakken dan lager uit.

En wat betekent dat binnen de klas? Door de lagere N-term zal het (te hoge) cijfer van de leerlingen A en B wat dalen, maar het kan altijd nog hoger uitpakken dan wat ze in feite waard zijn. Erger is dat de goede kandidaat C zijn of haar verdiende 8 nu niet krijgt! Het gevolg van te soepel nakijken is dus dat de beste leerlingen worden benadeeld. Dat zullen noch de soepelste, noch de strengste docenten op hun geweten willen hebben. Alles pleit er dus voor om 'precies goed' na te kijken in mei. Vakbekwaam wegend wat uw kandidaten gepresteerd hebben. Ik wens u daartoe de nodige wijsheid en natuurlijk veel succes in de komende examentijd.

Marieke Wensing (toetsdeskundige bij Cito en betrokken bij de examens in de kunstvakken)